

Az új maláj kormányfő Indonéziában tett diplomáciai bemutatkozó látogatást

Hagyomány a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) újonnan megválasztott vagy kinevezett tagállami vezetői számára, hogy első formális külföldi úticéljuk Indonézia legyen. A diplomáciai tradíció mellett azonban a kormányfő személyes preferenciáival is összhangban állt a látogatás, amint arra Dato' Seri Anwar bin Ibrahim, a 2022. novemberében hivatalba lépett maláj miniszterelnök január 9-én a Joko Widodo (Jokowi) indonéz elnökkel a Jakartától délre fekvő Bogorban lévő elnöki palotában, a kétnapos látogatása másnapján megtartott közös sajtótájékoztatóján felhívta a figyelmet: „...megfelelőnek érzem, hogy Indonéziát választottam az első országnak, ahová ellátogatok.” „Ez nem egy szokásos diplomáciai kapcsolat, mert Indonézia különleges helyet foglal el a szívemben” – [tette hozzá](#).

Az Anwar vezette és egyúttal a kormánykoalíció részét képező *Pakatan Harapan* (a Remény Szövetsége) pártkoalíció [célul](#) tűzte ki, hogy „Malajziát olyan középhatalomként pozicionálja, amely nagyobb szerepet játszhat a regionális és globális geopolitikai tájkép alakításában”. A hivatalos látogatás keretében lefolytatott személyes megbeszélések és intézményközi tárgyalások, illetve azok eredményei ennél fogva első bepillantást engednek az új maláj vezetőnek a bilaterális és a regionális diplomáciával kapcsolatos személyes nézeteibe, továbbá a maláj kormány külpolitikai ambíciói megvalósításának kezdeti folyamatába is.

A felek politikai céljainak és prioritásainak megfelelően a maláj kormányfő és az indonéz elnök, illetve a miniszteri és cégvezetői szintű küldöttségeik közötti megbeszélések elsősorban a kétoldalú gazdasági együttműködés, valamint a két muszlim többségű országot érintő regionális és globális biztonsági kérdések köré szerveződtek. A vizit legjelentősebb eredményei közé sorolható, hogy Anwar és Jokowi jelenlétében mintegy 263 millió dollár értékűre becsült gazdasági együttműködési megállapodások és nyolc szándéknyilatkozat [került aláírásra](#), amelyek Kuala Lumpur és Jakarta reményei szerint elmélyítik és bővítik a határokon átnyúló kereskedelem és befektetések mértékét. A felek tárgyaltak továbbá többek között az államközi szárazföldi és tengeri határaik kijelöléséről és véglegesítéséről, a Malajziában foglalkoztatott indonéz vendégmunkások jólétének és jogvédelmének javításáról, továbbá a világ két legnagyobb pálmaolajtermelőjeként a pálmaolajexportjuk kezelését célzó, az Európai Unió által bevezetett importkorlátozó intézkedések és negatív kampány elleni közös erőfeszítéseik [megerősítéséről](#). Annak érdekében, hogy elősegítse Malajzia gazdasági bővülésének felgyorsítását Anwar [jelezte](#) szeretne többet megtudni Jokowi gazdaságpolitikai döntéshozatalának részleteiről a [downstreaming](#) – lényegében a feldolgozatlan ásványi nyersanyagok exportjának tilalma a hazai feldolgozóipar hozzáadott értékének és termelékenységének növelését célozva –, valamint a [digitalizációs törekvések](#) tekintetében.

Az üzletemberekkel tartott megbeszélésen a miniszterelnök biztosította az indonéz befektetőket a Malajziában végbemenő gazdaságirányítási változtatásokról, többek között a

beruházási környezet javítását célzó jogi és adminisztratív reformokról. Maláj és indonéz vállalkozások a vizit keretében külön-külön egyetértési nyilatkozatokat [írtak alá](#) a hajózás, az export- és importfinanszírozás, a zöld energia és az akkumulátorfejlesztés ágazataiban lehetséges partnerségekről. További 11 vállalati szándéknyilatkozatot is [aláírásra került](#) az elektronika, az egészségügy, a hulladékgazdálkodás, az építőipar és az ingatlanszektor tárgykörökben. Utóbbi dokumentumok 10 maláj cég érdeklődését fejezik ki a Nusantara, Indonézia Borneó szigetén (*Kalimantan*), 2024 augusztusában [átadni](#) tervezett új fővárosának fejlesztésében való [részvétel](#) iránt. „Ez [az új indonéz főváros építése] egy nagy kezdeményezés... ahhoz képest, amit Sabahért és Sarawakért én tenni tudok” – [nyilatkozta](#) Anwar újságíróknak, utalva Malajzia két keleti, Borneón fekvő államára. „Pozitív megközelítést alkalmazva keressük a módját annak, hogy a szigetország fővárosának növekedése a Sarawakot és Sabahot magában foglaló régióknak is a hasznára váljon.” – tette hozzá.

A délkelet-ázsiai regionális kérdések tekintetében Malajzia teljes támogatásáról biztosította Indonézia ideit, „Az ASEAN számít: a növekedés epicentruma” mottójú [ASEAN-elnökségének](#) programját. Ennek jegyében Anwar és Jokowi egyhangúlag megállapodtak, hogy fokozni fogják a mianmari katonai kormányra nehezedő nyomást, az ASEAN-nak az erőszak azonnali beszüntetését, valamint a hadsereg és az ellenzéki mozgalom közötti párbeszédet szorgalmazó [ötponos konszenzusának](#) tényleges végrehajtása érdekében. A Min Aung Hlaing tábornok vezette junta a konszenzust 2021 áprilisa óta többnyire figyelmen kívül hagyta. Mint azon délkelet-ázsiai országok, amelyek a 2021. februári [puccs](#) óta a [legnyíltabb](#) hangadói voltak a mianmari helyzetnek a térségen belüli elítélését és politikai megoldását szorgalmazóknak Malajzia és Indonézia egyetértése azt sugallja, hogy a blokk 2023-ban határozottabb álláspontot fog képviselni a Tatmadawval szemben.

A Szövetséget és a régió országait érő, rendszerszintű külső geopolitikai és geoökonómiai kihívások vonatkozásában, különösen az Egyesült Államok és Kína közötti hegemon hatalmi rivalizálásban Malajzia Indonéziához hasonlóan egy [kvázi semleges álláspontot képvisel](#). Ezzel összefüggésben Anwar a következőképpen [fogalmazott](#) „az USA gazdasága már nem olyan egészséges, mint korábban. Kína fejlődik, bár számos kihívással kell szembenéznie. Tény, kis országként biztosítanunk kell, hogy az Indo-ASEAN kapcsolataink erősek és kompaktnak legyenek, de a Nyugattal és Kínával is jónak kell lennie [a relációinknak].” A maláj kormányfő hozzátette, az árfolyampolitikát illetően egyetért Kína véleményével, miszerint egy nemzetgazdaságnak nem szabad kizárólagosan az amerikai dollártól függenie.

A beszámolók szerint a két vezető közötti találkozót összességében olyan a protokollt meghaladó szívéllyesség jellemezte, amely az Anwar politikai karrierje és Indonézia politikai pályája közötti szoros párhuzamból fakadt. 1998 szeptemberében, miután Mahathir Mohamad korábbi miniszterelnök elbocsátotta miniszterelnök-helyettesi tisztségéből, Anwar lett a Malajzia demokratizálására törekvő [Reformasi mozgalom](#) vezetője, amikor Indonéziában hasonló – szintén [Reformasi](#) néven ismert – demokratizálódási mozgalom zajlott. Anwar ellenzéki politikusként sok időt töltött Indonéziában. Ennek következtében tette a Jokowi-val való találkozót követő közös sajtótájékoztatóban a bevezetőben idézett megjegyzését. Malajziai újságíróknak pedig, miután nyilvános előadást tartott „Malajzia–Indonézia stratégiai kapcsolatok: Kihívások és remények” címmel a CTCorp vezetői fórumán, a következőképpen

fogalmazott: „Alhamdulillah, az indonéz elnök meghívására Indonéziában tett hivatalos látogatás elérte eredeti szándékát és célját”.

A megbeszélések konkrét eredményeket ígérő kimenetele és az erős személyes kapcsolat a maláj kormányfő és az indonéz elnök között valóban megelőlegeznek egy szorosabb, stabilabb, harmonikusabb, a két ország önálló külpolitikai törekvéseinek is kedvező kétoldalú kapcsolatot. Amennyiben pedig Kuala Lumpur és Jakarta előrelépést érne el a régóta fennálló nézeteltéréseik (a határviták, valamint az indonéz vendégmunkások védelme) feloldásában, az a regionális integritás szempontjából is előnyös fejlemény lenne.

Az elemzést készítette: **Szakáli Máté**

A borítókép forrása: Sergio González, Ministerio de la Producción, Peru, [Wikimedia Commons](#)